

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ОДЕСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ЕКОНОМІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

КАФЕДРА СТАТИСТИКИ

**«СТАТИСТИКА – ІНСТРУМЕНТ СОЦІАЛЬНО-
ЕКОНОМІЧНИХ ДОСЛІДЖЕНЬ»**

ЗБІРНИК НАУКОВИХ СТУДЕНТСЬКИХ ПРАЦЬ

ВИПУСК 6

Частина I

**Одеса
2020**

УДК 311
ББК 60.6

Статистика – інструмент соціально-економічних досліджень: збірник наукових студентських праць. Випуск 6. Частина I. – Одеса, ОНЕУ. – 2020. – 202 с.

Автори:

Вітковська К. В. – к.е.н., доцент кафедри статистики Одеського національного економічного університету,

Милашко О. Г. – к.е.н., доцент кафедри статистики Одеського національного економічного університету,

Ольвінська Ю. О. – к.е.н., доцент кафедри статистики Одеського національного економічного університету,

Підгорний А.З. – к.е.н., професор, завідувач кафедри статистики Одеського національного економічного університету,

Погорелова Т. В. – к.е.н., доцент кафедри статистики Одеського національного економічного університету,

Самотоєнкова О. В. – к.е.н., доцент кафедри статистики Одеського національного економічного університету,

Тарасова К. І. – к.е.н., доцент кафедри статистики Одеського національного економічного університету,

Абалмасова М. П. – студентка факультету менеджменту, обліку та інформаційних технологій Одеського національного економічного університету,

Агапченко К. А. – студентка факультету менеджменту, обліку та інформаційних технологій Одеського національного економічного університету,

Березорудський А. М. – студент факультету менеджменту, обліку та інформаційних технологій Одеського національного економічного університету,

Білоус О. Ю. – студент факультету економіки та управління підприємництвом Одеського національного економічного університету,

Бойко В. С. – студентка факультету менеджменту, обліку та інформаційних технологій Одеського національного економічного університету,

Бойчева О. П. – студентка факультету менеджменту, обліку та інформаційних технологій Одеського національного економічного університету,

Бурлаєва В. С. – студентка факультету менеджменту, обліку та інформаційних технологій Одеського національного економічного університету,

Гарашенко О. В. – студентка факультету менеджменту, обліку та інформаційних технологій Одеського національного економічного університету,

Капустян Г. В. – студентка факультету економіки та управління підприємством Одеського національного економічного університету,

Лабенко О. В. – студентка факультету економіки та управління підприємством Одеського національного економічного університету,

Любович А. А. – студентка факультету менеджменту, обліку та інформаційних технологій Одеського національного економічного університету,

Манєва К. П. – студентка факультету менеджменту, обліку та інформаційних технологій Одеського національного економічного університету,

Мівшук Ю. І. – студентка факультету економіки та управління підприємством Одеського національного економічного університету,

Мотишена В. В. – студентка факультету менеджменту, обліку та інформаційних технологій Одеського національного економічного університету,

Осадчук Я. В. – студентка факультету економіки та управління підприємством Одеського національного економічного університету,

Стародубцева Т. В. – студентка факультету менеджменту, обліку та інформаційних технологій Одеського національного економічного університету,

Унтілов В. В. – студент факультету менеджменту, обліку та інформаційних технологій Одеського національного економічного університету,

Чайковська О. О. – студентка факультету економіки та управління підприємством Одеського національного економічного університету,

Чумаченко Н. В. – студентка факультету менеджменту, обліку та інформаційних технологій Одеського національного економічного університету,

Штельмашук М. С. – студентка факультету економіки та управління підприємством Одеського національного економічного університету.

У збірнику наводяться результати дослідження студентів та викладачів кафедри статистики щодо застосування сучасних статистичних методів для оцінки соціально-економічних процесів у деяких країнах світу, в Україні та окремих регіонах. Висновки та рекомендації авторів можуть бути корисними для викладачів, аспірантів і студентів, які займаються аналізом процесів, що відбуваються в суспільстві та економіці країни.

ЗМІСТ

Бурлаєва В.С., Ольвінська Ю.О. Стан здоров'я населення як чинник людського розвитку.....	6
Унтілов В.В., Погорєлова Т.В. Статистичний аналіз грошового ринку України.....	12
Стародубцева Т.В., Милашко О.Г. Статистичний аналіз зовнішньоекономічної діяльності України.....	20
Бойчева О.П., Вітковська К.В. Аналіз доходів населення Одеської області за даними вибіркового обстеження.....	31
Любович А.А., Підгорний А.З. Стан та перспективи розвитку соціальної сфери в Україні.....	41
Манєва К.П., Погорєлова Т.В. Статистичне оцінювання доходів Зведеного бюджету України.....	49
Чумаченко Н.В., Вітковська К.В. Рівень життя населення в умовах сучасності.....	57
Штельмашук М.С., Ольвінська Ю.О. Стан та розвиток альтернативних джерел енергії.....	66
Бойко В.С., Ольвінська Ю.О. Екологічний аспект людського розвитку.....	71
Мотишена В.В., Ольвінська Ю.О. Валовий внутрішній продукт як фактор людського розвитку.....	79
Білоус О.Ю., Ольвінська Ю.О. Аналіз забруднення світового океану.....	84
Лабенко О.В., Ольвінська Ю.О. Споживчий кошик як індикатор рівня життя.....	89
Чайковська О.О., Ольвінська Ю.О. Біологічне різноманіття сьогодення та його загрози.....	94
Білоус О.Ю., Тарасова К.І. Аналіз розвитку тютюнової промисловості України.....	99
Бойко В.С., Тарасова К.І. Економічні ризики в умовах глобалізації.....	106
Мотишена В.В., Тарасова К.І. Кібер-ризики як похідна розвитку технологій.....	116

Капустян Г.В., Ольвінська Ю.О. Проблеми та перспективи впровадження медичного страхування в Україні.....	124
Осадчук Я.В., Ольвінська Ю.О. Статистичний аналіз забруднення планети пластиком.....	133
Агапченко К.А., Милашко О.Г. Статистичний аналіз макроекономічних показників Норвегії за даними системи національних рахунків.....	139
Березорудський А.М., Милашко О.Г. Аналіз стану економіки Чеської Республіки.....	144
Бойко В.С., Милашко О.Г. Дослідження динаміки основних макроекономічних показників Франції.....	152
Мившук Ю.І., Самотєнкова О.В. Статистична оцінка стану ринку праці в Україні.....	160
Бойко В.С., Вітковська К.В. Історія розвитку вибіркового методу.....	168
Гарщенко О.В., Вітковська К.В. Питання проведення вибірових обстежень у маркетингових дослідженнях.....	176
Абалмасова М.П., Вітковська К.В. Статистичний аналіз результатів вибіркового обстеження економічної діяльності населення.....	182
Агапченко К.А., Вітковська К.В. Методологічні аспекти проведення вибірових спостережень домогосподарств у сільській місцевості з питань їх сільськогосподарської діяльності..	190
Мотишена В.В., Вітковська К.В. Обстеження умов життя домогосподарств: переваги та недоліки.....	197

СТАН ЗДОРОВ'Я НАСЕЛЕННЯ КАК ЧИННИК ЛЮДСЬКОГО РОЗВИТКУ

Бурлаєва В. С.¹, Ольвінська Ю. О.²

¹ – студент, кафедра статистики,

² – канд. екон. наук, доцент, кафедра статистики
Одеський національний економічний університет, м. Одеса

АНОТАЦІЇ

Бурлаєва В. С., Ольвінська Ю. О. Стан здоров'я населення як чинник людського розвитку. У роботі розглядається поняття «здоров'я» населення, його основні складові. Проаналізовано фактори, які впливають на здоров'я населення. Проведено аналіз показників поширеності хвороб серед населення країни та захворюваності населення України.

Ключові слова: здоров'я, людський розвиток, захворюваність, поширеність хвороб.

Burlaeva V. S., Olvinskaya J. O. Health status of the population as a factor of human development. The paper deals with the concept of "health" of the population, its main components. Factors that influence the health of the population are analyzed. The analysis of indicators of disease prevalence among the population of the country and morbidity of the population of Ukraine.

Keywords: health, human development, morbidity, disease prevalence.

ПОСИЛАННЯ НА РЕСУРС

Бурлаєва, В. С. Стан здоров'я населення як чинник людського розвитку [Текст] / В. С. Бурлаєва, Ю. О. Ольвінська // Статистика – інструмент соціально-економічних досліджень : збірник наукових студентських праць. Випуск 6. Частина I – Одеса, ОНЕУ. – 2020. – С. 6 – 11.

У системі найдорожчих людських цінностей особливе місце посідає здоров'я. Як для кожної окремої людини, так і для нації, суспільства загалом важко знайти іншу цінність, якій би здоров'я поступалося за своєю роллю та впливом на усі інші аспекти життєдіяльності. Саме здоров'я є одним з найголовніших чинників, які впливають на розвиток людства. Проблема здоров'я в усі часи є досить актуальною, про це свідчать роботи вітчизняних і зарубіжних вчених: В.Т. Кудрявцева, В.Ф. Сазонов, В.М. Дільман, В.П. Казначеев, Л.Г. Качан, С.А. Костюнін, Є.Н. Вайнер, М.Ф. Сікач, І.Л. Левіна, С.І. Петухов, Н.Г. Коновалова та ін.

Здоров'я – стан живого організму, при якому всі органи здатні виконувати свої життєві функції. Охорона здоров'я громадян – одна з

функцій держави. В Україні державним органом, що опікується здоров'ям громадян є Міністерство охорони здоров'я України. У світовому масштабі охороною здоров'я займається Всесвітня організація охорони здоров'я. На стан здоров'я впливають побутові умови життєдіяльності, рівень доходів громадян, генетика, умови праці, екологія, рівень розвитку, доступність та якість медичної допомоги, рівень інтелектуального розвитку людини.

Для оцінки громадського здоров'я в основному використовуються наступні показники:

- 1) медико-демографічні показники, що характеризують динаміку демографічних процесів: показники природного руху населення: народжуваність, плідючість;
- 2) смертність загальна і вікова;
- 3) природний приріст населення; ін .;
- 4) данні про захворюваності та поширеності хвороб.
- 5) показники фізичного розвитку населення.

Науковими дослідженнями встановлено, що приблизно на 50% здоров'я людини визначає її спосіб життя. Негативним його чинником є шкідливі звички, незбалансоване, неправильне харчування, несприятливі умови праці, моральне та психічне здоров'я, малорухомий спосіб життя, низький освітній та культурний рівень тощо. Негативно позначається на формуванні здоров'я і несприятлива екологічна ситуація, зокрема забруднення повітря, води, ґрунту, а також складні природно-кліматичні умови (внесок цих чинників – до 20%). Істотне значення має стан генетичного фонду популяції, схильність до спадкових хвороб. Це ще близько 20 % які визначають сучасний рівень здоров'я населення. На охорону здоров'я в загальному випадку припадає лише біля 10 % «внеску» в рівень здоров'я населення. Харчування-один із найголовніших факторів, що визначає здоров'я населення. Нераціональне, розбалансоване харчування сприяє розвитку і різкому зростанню у населення хронічних неінфекційних захворювань: серцево-судинної системи, шлунково-кишкового тракту, хвороб обміну, онкологічних, які набувають епідемічного характеру. Важливою проблемою в нашій країні є поширеність шкідливих звичок серед населення. Тютюн є чинником ризику більш ніж 20 хвороб, які складають майже 75%в структурі смертності населення. За рахунками ВООЗ ,очікується, що в 2020 р. в нашій країні вживання тютюну спричинить більше 22% смертей. Незадовільний стан навколишнього середовища є ще одним чинником погіршення стану здоров'я населення. Антропогенне навантаження на довкілля в багатьох регіонах планети вже досягло рівня, що загрожує здоров'ю населення. В Україні, та особливо, в її промислових центрах ці проблеми актуальні в зв'язку з надзвичайним забрудненням довкілля, яке підсилене ще й радіоактивними забрудненнями внаслідок аварії на Чорнобильській АЕС.

За світовим рейтингом країн з міркувань охорони здоров'я Україна посідає 99-е місце в рейтингу. Аналіз захворюваності населення України

Протягом останніх п'яти років (2013–2017 рр.) показники поширеності хвороб серед населення країни та захворюваності населення України впродовж 2013–2017 рр. мали тенденцію до зниження (поширеність хвороб на 8,26% у 2017 році відносно 2013 року, захворюваність на 8,6% відповідно), після чого в 2016–2017 рр. спостерігається тенденція до їх зростання відносно 2015 р., а саме поширеність хвороб серед всього населення країни в 2017 р. зросла відносно 2015 р. на 1,5%, захворюваність – на 2,5%.

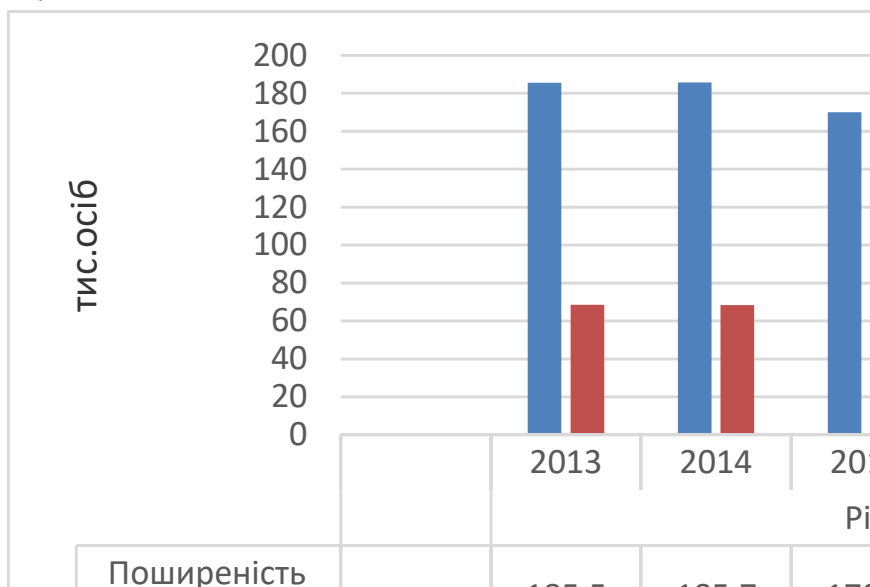

Рис. 1. Динаміка показників захворюваності та поширеності хвороб в Україні у 2013-2017 рр. (на 100 тис. осіб).

У структурі поширеності хвороб серед всього населення України у 2017 р. розподіл рейтингових місць, як і в попередні роки, залишається незмінним: перше місце займають хвороби системи кровообігу (30,67%), друге місце посіли хвороби органів дихання, частка яких склала 20,68%, третє місце належить хворобам органів травлення (9,74%), четверте місце посіли хвороби сечостатевої системи (5,43%), п'яте – хвороби кістково-м'язової системи та сполучної тканини (5,39%), шосте – ендокринні хвороби, розлади харчування та порушення обміну речовин (4,96%), сьоме – хвороби ока та його придаткового апарату (4,78%) .

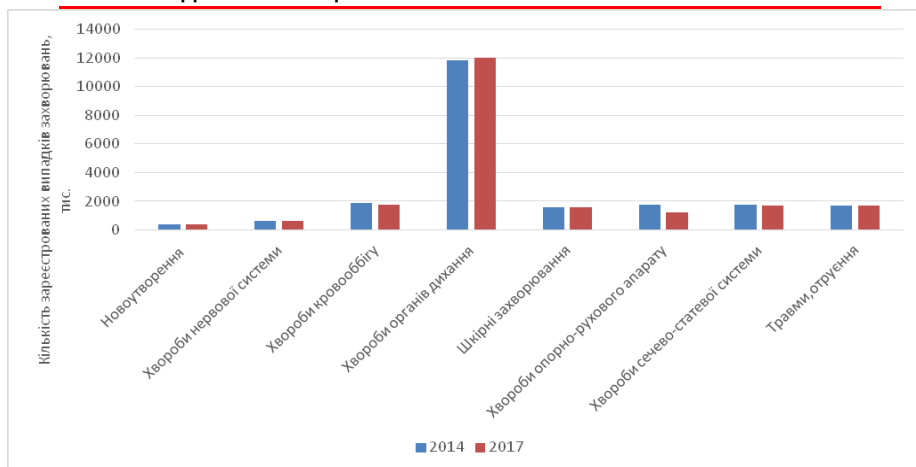

Рис 2. Структура захворюваності в Україні за класами хвороб, тис.осіб.

Для вимірювання людського розвитку, моніторингу його динаміки розробляється система показників. Уперше багаторівнева система показників була розроблена ООН у 1990 році. Показник найвищого рівня – індекс людського розвитку (ІЛР), який дає узагальнюючу характеристику загального впливу на людський потенціал найважливіших соціально–економічних процесів. Він заснований на трьох кількісно вимірюваних параметрах життя людини: 1) рівень життя (дохід); 2) отримання знань; 3) тривалість життя. ІЛР розраховується як середньоарифметична величина трьох зазначених показників другого рівня.

За 2017 рік Україна отримала значення ІЛР 0,751, що перенесло її до високої категорії людського розвитку — на 88 позицію зі 189 країн та територій. За період з 1990 по 2017 рік значення ІЛР України збільшилося з 0,705 до 0,751, тобто на 6,5 %. У таблиці 3.1. наведено прогрес України за кожним показником ІЛР. За період з 1990 по 2017 рік очікувана тривалість життя при народженні в Україні збільшилась на 2,3 роки, середня кількість років навчання збільшилася на 2,2 роки, а очікувана кількість років навчання зросла на 2,6 роки. ВНД на душу населення України скоротився приблизно на 24,4 відсотки в період між 1990 та 2017 рр.

ІЛР України 2017 року на рівні 0,751 є нижчим за середнє значення для країн у групі високого людського розвитку, яке становить 0,757, та нижчим за середнє значення для країн Європи та Центральної Азії, яке становить 0,771. Серед країн Європи та Центральної Азії країнами, які мають близьке до України положення за ІЛР у 2017 р. та які певною мірою близькі до України за чисельністю населення, є Казахстан та Російська Федерація, які мали позиції 58 і 49, відповідно.

Тенденції ІЛР України, розраховані на базі послідовної серії часових даних та нових цільових показників.

Рік	Очікувана тривалість життя при народженні, років	Очікувана кількість років навчання	Середня кількість років навчання	ВНД на душу населення (дол. США)	Значення індексу людського розвитку
1990	69,8	12,4	9,1	10748	0,705
1995	67,9	12,2	10	4984	0,664
2000	67,3	13	10,7	4659	0,671
2005	67,4	14,6	11,2	7173	0,715
2010	69,5	14,8	11,3	7715	0,733
2015	71,8	15	11,3	7375	0,743
2016	72	15	11,3	7593	0,746
2017	72,1	15	11,3	8130	0,751

За 2017 рік Україна отримала значення ІЛР 0,751, що є нижчим за середнє значення для країн у групі з високим Індексом людського розвитку, який становить 0,757, та нижчим за середнє значення для країн Європи та Центральної Азії, що складає 0,771. У період з 1990 по 2017 рр. очікувана тривалість життя при народженні в Україні збільшилась на 2,3 роки, середня кількість років навчання збільшилась на 2,2 роки, а середня кількість років навчання зросла на 2,6 роки. Останнім часом рівень життя в Україні, що визначається валовим національним доходом (ВНД) на душу населення, дещо зріс: приблизно на 9% у 2015-2017 рр.

Здоров'я (його рівень і справедливий розподіл) безпосередньо є основним вкладником у формування соціального благополуччя. Кількісне визначення внеску здоров'я в соціальне благополуччя або порівняння його з іншими компонентами цього збірного поняття є складним завданням. Здоров'я, наприклад, не має ринкової вартості, як мають її багато інших товарів і послуг. Однак приблизно 50 % збільшення тривалості життя протягом останніх десятиріч зумовлені поліпшенням охорони здоров'я.

Стан здоров'я населення України характеризується збереженням низького рівня народжуваності, високими показниками загальної смертності й негативним приростом населення. Проблема охорони і зміцнення здоров'я населення стає найважливішим завданням забезпечення соціально-економічного благополуччя країни. Стан здоров'я

ЗБІРНИК НАУКОВИХ СТУДЕНТСЬКИХ ПРАЦЬ

**«СТАТИСТИКА – ІНСТРУМЕНТ
СОЦІАЛЬНО-ЕКОНОМІЧНИХ ДОСЛІДЖЕНЬ»**

ВИПУСК 6

Частина I

**Одеса
2020**